

Jasna Barberić*

Azil u Republici Hrvatskoj godinu dana nakon ulaska u Europsku uniju

Sadržaj

1. Uvod
2. Razvoj azila kroz statistički pregled
3. Zakonodavni i institucionalni okvir
4. Integracija azilanata i osoba pod supsidijarnom zaštitom
5. Zaključak

1. Uvod

Prvog srpnja 2014. navršila se godina dana od pristupanja Republike Hrvatske (RH) Europskoj uniji¹ i deset godina od stupanja na snagu prvog Zakona o azilu (ZoA)². Stoga je dobar trenutak za osvrt na neke važnije promjene do kojih je došlo u području azilnog prava kao dijela međunarodne zaštite izbjeglica, na zakonodavnoj i praktičnoj razini, ali i još prisutne nedostatke uz prijedlog mogućih rješenja *de lege ferenda*. Cilj ovog rada je sažeti i dati okvirni pregled trenutne situacije u području sustava azila u Hrvatskoj i stoga tek otvara prostor za neke nove i temeljite analize određenih pravnih problema, teorije i prakse.

2. Razvoj azila kroz statistički pregled

Iako se o azilu prijašnjih godina govorilo isključivo u kontekstu priključivanja RH Europskoj uniji i obavezama proisteklim iz tog procesa, važno je napomenuti da je obaveza razvoja sustava azila i davanja međunarodne zaštite izbjeglicama proizašla iz obaveza RH kao strane Konvencije o statusu izbjeglica (Konvencija iz 1951)³ te pripadajućeg Protokola⁴ o statusu izbjeglica

* Autorica je dipl. pravica i voditeljica Odjela za azil, migracije i apatidnost Predstavništva UNHCR-a u Republici Hrvatskoj. Stajališta izražena u ovom članku stajališta su autorice i nužno ne odražavaju službena stajališta Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR-a).

¹ http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_en.htm.

² Zakon o azilu, NN 103/03.

³ http://www.unhcr.hr/images/stories/pdf/Azil_Temeljni_propisi_UNHCR-a_u_postupku_azila.pdf, Aneks II, s. 76.

⁴ http://www.unhcr.hr/images/stories/pdf/Azil_Temeljni_propisi_UNHCR-a_u_postupku_azila.pdf, Aneks III, s. 106.

(Protokol iz 1967). Konvencija je najznačajniji međunarodni ugovor⁵ u zaštiti izbjeglica koji daje definiciju izbjeglice, njihova prava i obveze kao i obveze država potpisnica.

RH je 29. listopada 2001. potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)⁶, koji u Glavi VII Pravosuđe i unutarnji poslovi, u čl. 76 t. 3 predviđa da će se suradnja između RH i država članica EU u području azila posebno usredotočiti na izradu i primjenu nacionalnoga zakonodavstva kako bi se dostigli standardi iz Konvencije iz 1951. i Protokola iz 1967. radi osiguravanja poštovanja načela zabrane protjerivanja. Slijedom provedbe SSP, Vlada RH donijela je Nacionalni program RH za pridruživanje Europskoj uniji 2003. godine⁷, koji u Poglavlju VI, Usklađivanje zakonodavstva, navodi se da je jedna od prioritetnih obveza Ministarstva unutarnjih poslova u 2002. godini izrada Nacrta prijedloga Zakona o azilu. Intenziviranje aktivnosti Vlade na razvoju sustava azila rezultirale su donošenjem prvog ZoA u lipnju 2003. Prvi ZoA stupio je na snagu 1. srpnja 2004, neposredno nakon što je 18. lipnja 2004. RH dobila status službenog kandidata za punopravno članstvo u Europskoj uniji.

Njegovim stupanjem na snagu prestale su vrijediti odredbe Zakona o kretanju i boravku stranaca⁸ koje su se odnosile na status izbjeglice. Međutim, iako je postojao zakonodavni i institucionalni okvir, te iako su od 1997. do 30. lipnja 2004. zahtjev za azil podnijela 362 tražitelja azila⁹, nijedan zahtjev nije bio pozitivno riješen¹⁰.

U proteklih deset godina, od 2004. do 30. travnja 2014, Ministarstvo unutarnjih poslova (dalje u tekstu: MUP) registriralo je 4.478 zahtjeva tražitelja azila (dalje: t/a), a međunarodnu zaštitu dobilo je njih 117. MUP je godišnje u prosjeku registrirao do 200 tražitelja azila, sve do 2012. i 2013. kada se broj popeo iznad tisuću, pa je tako 2012. godine registrirano 1.193 t/a, a 2013. godine 1.089 t/a. U to vrijeme su u najvećem broju azil tražile izbjeglice iz Afganistana i Somalije.

Ipak, svake godine, većina tražitelja azila, njih više od 80%, napušta Hrvatsku prije nego što je o njihovom zahtjevu odlučeno. Taj trend dobrovoljnog napuštanja i odlaska u razvijene zemlje EU nastavio se i nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. Dapače, nakon što je RH postala članica EU, sve manje osoba traži azil u Hrvatskoj. Tako je u prvoj polovini 2013. godine 721 stranac zatražio azil, a nakon ulaska RH u Europsku uniju, u drugoj polovini 2013. smanjio se broj na 327, što predstavlja smanjenje broja tražitelja azila za 30%¹¹.

Ako se uspoređi broj tražitelja azila u prvih 6 mjeseci 2013. (721 t/a) i u prvih 6 mjeseci 2014. (229 t/a), onda je taj trend još uočljiviji.

⁵ Oba ugovora nastala su u okviru Ujedinjenih naroda.

⁶ Sporazum je stupio na snagu 01. 02. 2005.

⁷ Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji – 2003. godina, NN 30/2003.

⁸ Zakon o kretanju i boravku stranaca, NN 53/91, 22/92, 26/93 - Zakon o izmjenama i dopunama zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prijestupe i prekršaje, 29/94 - Zakon o dopunama zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prijestupe i prekršaje, 22/99 - Odluka USRH, 103/03 - Zakon o azilu i 109/03 - Zakon o strancima.

⁹ Migracijska politika Republike Hrvatske za 2007/2008. godinu, NN 83/07, II.3 Azil, prikaz broja tražitelja azila po godinama, od 1997. do 2006.

¹⁰ U 395 slučajeva zahtjevi su bili odbijeni, ali mnogi tražitelji azila su napustili Hrvatsku i prije nego što je o njihovom zahtjevu riješeno pa su donijeta 152 rješenja o obustavi postupka.

¹¹ http://www.unhcr.hr/media/com_form2content/documents/c2/a53/f9/2013asmthdata_hr.xls.

Dodatni razlog smanjenog broja tražitelja azila je primjena Uredbe Vijeća (EZ) br. 343/2003 od 18. veljače 2003. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje¹² poznate kao Dublinska uredba II i Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća br. 604/2013 od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće države ili osoba bez državljanstva, poznate kao Dublinska uredba III¹³. Od 1. srpnja 2013. u Hrvatskoj je obavezno uzimanje otisaka prstiju tražitelja azila koji se šalju u središnji sustav baze podataka (Eurodac)¹⁴, u koju se unose otisci prstiju svake osobe koja zatraži azil u nekoj državi članici Europske unije. Eurodac¹⁵ je zajednička baza biometrijskih podataka koja osigurava učinkovito vođenje zajedničkog europskog sustava za tražitelje azila, izbjeglice (azilante) i za strance zatečene u nezakonitom prelasku vanjske granice¹⁶ kao i za strance koji nezakonito (ilegalno) borave u državi članici.

Na temelju podataka iz baze Eurodac-a i primjenom Dublinske uredbe, utvrđuje se država članica Europske unije koja je odgovorna za odlučivanje o zahtjevu za azil te premještanje tražitelja azila u tu državu prema pravilima hijerarhije propisanim u Poglavlju III, Hijerarhija kriterija u Dublinskoj uredbi II odnosno Uredbi III. U pravilu se ta država određuje na temelju situacije kakva je bila u trenutku kada je tražitelj azila po prvi put podnio zahtjev u državi članici¹⁷.

Većina tražitelja azila u Hrvatskoj podnosi zahtjev za azil nakon što su zatečeni u nezakonitom prelasku granice ili nezakonitom boravku, bilo na ulasku ili izlasku iz Hrvatske, što je još jedan dokaz da je Hrvatska samo zemlja tranzita, a ne zemlja destinacije za tražitelje azila, ali i izbjeglice. Većina njih je već ranije podnijela zahtjev za azil u drugim državama, članicama EU, što potvrđuju i informacije MUP-a o primjeni Dublinske uredbe. Naime, nakon prvih šest mjeseci primjene Dublinske uredbe II u 2013. godini i slanja otisaka prstiju u središnju bazu podataka Eurodac, podaci MUP-a pokazali su da je najveći broj tražitelja azila već podnio zahtjev za azil u Mađarskoj, Bugarskoj, Grčkoj i Švicarskoj¹⁸. Tražitelji azila često žele izbjeci vraćanje u te države jer im je cilj doći do zemalja koje su dio Schengenskog prostora¹⁹ u kojima

¹² <http://ccvista.taiaex.be/show.asp?link=/Fulcrum/CCVista/HR/32003R0343-HR.doc>.

¹³ http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/libe/dv/5_1180_31_/5_1180_31_en.pdf, Uredba nije prevedena na hrvatski; na snazi od 01. 01. 2014.

¹⁴ <http://ccvista.taiaex.be/show.asp?link=/Fulcrum/CCVista/HR/32000R2725-HR.doc>, Uredba Vijeća (EZ) br. 2725/2000 od 11. 12. 2000. o osnivanju sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Dublinske konvencije. Napomena: Dublinska Konvencija, koja je određivala državu članicu odgovornu za razmatranje zahtjeva za azil podnesenih u jednoj od država članica Europske zajednice, bila je potpisana u Dublinu 15. 06. 1990. i na snazi od 01. 09. 1997. U rujnu 2003. Konvenciju je zamijenila Dublinska uredba.

¹⁵ <http://ccvista.taiaex.be/show.asp?link=/Fulcrum/CCVista/HR/32000R2725-HR.doc>, Uredba Vijeća (EZ) br. 2725/2000 od 11. 12. 2000. o osnivanju sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Dublinske konvencije.

¹⁶ <http://www.mup.hr/main.aspx?id=47#1>; Vanjske granice su granice država članica EU s tzv. trećim državama; to su sve države koje nisu države Europskog gospodarskog prostora (Europska unija, Kneževina Lihtenštajn, Kraljevina Norveška, Republika Island) i Švicarska Konfederacija.

¹⁷ Čl. 5 (2) Uredbe Dublin II odnosno čl. 7(2) Uredbe Dublin III.

¹⁸ Podaci MUP-a o primjeni Dublinske uredbe od 01. 07. do 31. 12. 2013, iznijeti na sastanku predstavnika MUP-a i UNHCR-a 10. 02. 2014. u prihvatilištu za tražitelje azila Porin u Zagrebu.

¹⁹ http://socialpolicy.ucc.ie/Shengen-agreement_io.pdf, 14. 06. 1985. Belgija, Njemačka, Francuska, Luksemburg i Nizozemska potpisale su sporazum koji je predviđao postepeno ukidanje kontrole kretanja ljudi na zajedničkim graničnim prijelazima. Zajedno sa Schengenskim sporazumom, formiran je i Schengenski informacijski sustav

ne postoji unutarnja kontrola granica, pa državljani tih država mogu nesmetano ulaziti u prostor ostalih država članica bez ikakvih provjera²⁰. Stoga i tražitelji azila iz države Schengenskog prostora mogu bez većih problema otići u neku od željenih destinacija gdje već žive članovi njihove obitelji ili u kojima postoje njihove brojnije etničke zajednice, a što im znatno olakšava integraciju u društvo.

U Hrvatskoj je broj tražitelja azila u 2013. godini smanjen za 9% u odnosu na 2012. godinu²¹, dok je u Europi njihov broj u 2013. porastao za 32% u odnosu na 2012. godinu. Prema izvještaju²² koji je UNHCR objavio 20. lipnja 2014. godine²³, u Europi je 2013. registrirano 484.600 zahtjeva za azil, što predstavlja porast od 32% u odnosu na 2012. godinu kad je bilo registrirano 368.400 zahtjeva. Od europskih zemalja, Njemačka je registrirala najveći broj zahtjeva za azil – 109.600, slijede Francuska – 60.100 i Švedska – 54.000. Turska²⁴ danas pruža utočište najvećem broju izbjeglica u Europi zbog sirijske krize (podatak od 18. ožujka 2014 - 640.889 registriranih sirijskih izbjeglica). Istovremeno, Turska je u 2013. zaprimila i 44.800 zahtjeva za azil državljana Iraka i Afganistana. Italija je registrirala 27.800 zahtjeva, a Grčka 8.200.

Tek 2006. godine, tj. dvije godine nakon stupanja na snagu prvog ZoA, prvi put u Hrvatskoj priznato je pravo na azil tražiteljici azila s područja Afrike²⁵ zbog vjerskih razloga i zbog pripadnosti posebnoj društvenoj skupini²⁶. Trebale su proći još skoro dvije godine kad je u studenom 2008, tražitelj azila iz Somalije dobio azil²⁷.

Prema podacima MUP-a (v. tablicu), u RH je od srpnja 2004. godine do kraja svibnja 2014²⁸, ukupno 117 osoba dobilo međunarodnu zaštitu: 61 osoba je dobila status azilanta tj. izbjeglice, a 56 osoba status stranca pod supsidijarnom zaštitom.

(*Schengen Information System – SIS*) kao internacionalna baza podataka koju vlasti potpisnica Schengenskog sporazuma koriste za razmjenu podataka o raznim kategorijama osoba (azilantima, ali i kriminalcima) i stvarima (ukradenim ili izgubljenim).

²⁰ Kontrola se svodi samo na vanjske granice.

²¹ http://www.unhcr.hr/media/com_form2content/documents/c2/a54/f9/Asylum%20Total.xl, MUP je 2013. registrirao 1.089 tražitelja azila, a 2012. godine 1.193.

²² http://unhcr.hr/2012-12-20-09-46-40/statistics/165-unhcr/news-and-views/news/225-global-forced-displacement-tops-50-million-for-first-time-since-world-war-ii#_cro. Više informacija dostupno je na <http://www.unhcr.org/5329b15a9.html> (UNHCR Asylum Trends 2013).

²³ http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/55/76, Rezolucija, točka 8; Opća skupština UN je odlučila da se od 2001. obilježava 20. 06. kao Svjetski dan izbjeglica.

²⁴ http://www.unhcr.hr/component/content/article/191-unhcr/news-and-views/press-releases/208-industrialized-countries-see-28-per-cent-jump-in-asylum-applications-unhcr-report#_cro, UNHCR izvještava o povećanju zahtjeva za azilom u razvijenim zemljama od 28%.

²⁵ <http://www.setimes.com/cocoon/setimes/xhtml/hr/features/setimes/features/2006/11/21/feature-02>.

²⁶ Zbog velike medijske pozornosti, azilantica je izbjegavala kontakte s UNHCR-om i nevladinim organizacijama; nakon pet godina dobila je hrvatsko državljanstvo (rješenje o azilu i ostale podatke dostavio UNHCR-u MUP RH).

²⁷ Prema podacima Hrvatskog Crvenog križa, napustio je Hrvatsku ubrzo nakon što je dobio status azilanta.

²⁸ Do 30. 06. 2014. ukupan broj osoba pod međunarodnom zaštitom bio je 118 osoba, jer je još jedan stranac dobio supsidijarnu zaštitu.

Azilanti - priznati izbjeglice u RH

Zemlja podrijetla	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ukupno
Afghanistan					1	1		8	2			12
Armenia						1						1
Congo, DR											1	1
Congo							3					3
Eritrea									1			1
Iraq									2	2		4
Kazakhstan										4		4
Moldova							2					2
Nigeria									1		1	2
Russian Federation						5			5			10
Somalia					1							1
Sudan			1								1	2
Syrian Arab Republic									1			1
Turkey					1				5			6
Uganda											1	1
Ukraine						1			4			5
Uzbekistan						3						3
Unknown Citizenship										1		1
Zimbabwe								1				1
Ukupno azilanata	0	0	1	0	3	11	5	9	21	7	4	61

Osobe pod supsidijarnom zaštitom u RH

Zemlja podrijetla	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ukupno
Afghanistan						1	2	3	1	1		8
Eritrea										1		1
Georgia							4					4
Iraq							1					1
Kosovo						1						1
Pakistan					3							3
Somalia										7	6	13
Sudan							1					1
Syrian Arab Republic									11	11		22
Ukraine								1				1
Unknown Citizenship								1				1
Ukupno supsid. zaštita	0	0	0	0	3	2	8	5	12	20	6	56
Ukupno: azilanti i supsid.	0	0	1	0	6	13	13	14	33	27	10	117

Izvor:
Ministarstvo unutarnjih poslova RH

U Hrvatskoj su dva objekta prenamijenjena za smještaj tražitelja azila: u lipnju 2006. otvoreno je prihvatilište za t/a u Kutini, u zgradi Prometne policije, kao privremeni objekt za smještaj do 100 tražitelja²⁹. Povećanje broja tražitelja azila zahtijevalo je dodatne smještajne kapacitete te je 2011. MUP otvorio još jedno prihvatilište za tražitelje azila, u Zagrebu, i to tako što je zakupio dio hotela Porin, nekadašnje vlasništvo Hrvatskih željeznica. U zakup je uzet samo dio hotela, dovoljan za smještaj 250 osoba. U toku 2013. Porin je adaptiran i uređen te je ukupni kapacitet

²⁹ U medijima se često pogrešno navodi „prihvatilištu za azilante” umjesto „prihvatilištu za tražitelje azila”, jer dok o njihovom zahtjevu nije odlučeno, oni su tražitelji azila.

Porina u 2014. godini 600 osoba³⁰. Porin je prihvatilište i ujedno registracijski centar u kojem se zaprimaju zahtjevi za azil, tražitelji azila daju otiske prstiju, obavlja inicijalni medicinski pregled i izdaje iskaznica tražitelja azila.

Prihvatilište u Kutini je tokom 2012. godine bilo devastirano zbog smještaja tri puta većeg broja osoba od smještajnih kapaciteta te je MUP zatvorio prihvatilište 2013. godine, obnovio i uredio prostor³¹. U Kutini će od srpnja 2014. biti smještene ranjive skupine: obitelji, djeca bez pratnje, i druge kategorije ranjivih osoba³². U oba prihvatilišta sada je moguće smjestiti 700 tražitelja azila, što zadovoljava sadašnji trend dolaska i boravka tražitelja azila³³, poštujući maksimalno privatnost osoba, odvojenost obitelji te djece bez pratnje, ali i prostor za različite edukativne, sportske i zabavne sadržaje.

3. Zakonodavni i institucionalni okvir

Sustav azila u Hrvatskoj utemeljen je na Ustavu Republike Hrvatske³⁴, Konvenciji Ujedinjenih naroda o statusu izbjeglica iz 1951, Protokolu Ujedinjenih naroda o statusu izbjeglica iz 1967, pravnoj stečevini Europske unije u području azila te Zakonu o azilu i na njemu utemeljenim podzakonskim propisima.

SFRJ bila je strana Konvencije iz 1951. i Protokola iz 1967. pa je tako i RH notifikacijom o sukcesiji postala strankom obaju ugovora, retroaktivno od 8. listopada 1991, dana neovisnosti RH³⁵. Iako se Vlada RH u čl. III Odluke o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji³⁶ obvezala službene tekstove međunarodnih ugovora objaviti u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu Odluke odnosno do 15. listopada 1995, Konvencija iz 1951. i Protokol iz 1967. nisu prevedeni i objavljeni u Narodnim novinama ni nakon 19 godina. Osim što se jezik i hrvatska pravna terminologija donekle razlikuju od teksta objavljenog u Službenom listu FNRJ 1960. godine, u prijevodu ima i pogrešaka. Stoga je potrebno objaviti službeni prijevod.

Važno je napomenuti da se Konvencija iz 1951. i Protokol iz 1967. nalaze i u temeljima pravne stečevine Europske unije u području azila. Naime, Ugovor o funkcioniranju Europske unije³⁷ navodi da zajednički sustav azila, supsidijarne zaštite i privremene zaštite mora biti u skladu s Konvencijom iz 1951. Ženevskom konvencijom i Protokolom iz 1967. o statusu izbjeglica i

³⁰ Porin se od 2013. više ne koristi kao hotel, iako se još oglašava na turističkim i drugim web portalima.

³¹ Prihvatilište je ponovno otvoreno 18. 06. 2014, uoči Svjetskog dana izbjeglica; UNHCR je donirao sredstva za izgradnju dječjeg igrališta i pomogao u opremanju soba.

³² Čl. 2 al. 15 ZoA (bilj. 2); Ranjive skupine su poslovno nesposobne osobe, maloljetnici, starije i nemoćne osobe, teško bolesne osobe, osobe s invaliditetom, trudnice, samohrani roditelji s maloljetnom djecom, osobe s duševnim smetnjama te žrtve trgovanja ljudima, kao i žrtve mučenja, silovanja ili drugog psihičkog, fizičkog i seksualnog nasilja.

³³ U 2014. prosječno 200 do 300 tražitelja azila boravi u Porinu u određenom trenutku.

³⁴ Ustav Republike Hrvatske, NN 59/90, 135/97, 8/98 – proč. tekst, 113/00, 124/00 – proč. tekst, 28/01, 41/01 – proč. tekst, 55/01 – ispr, 76/10, 85/10 – proč. tekst i 5/14 – Odluka USRH.

³⁵ <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=15019>. Odluka Sabora Republike Hrvatske o raskidu državno-pravne sveze s ostalim republikama i pokrajinama SFRJ od 08. 10. 1991.

³⁶ Odluka o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji, NN MU 12/93; čl. 1 t. 35 i t. 37.

³⁷ <http://www.mvep.hr/custompages/static/hrv/files/pregovori/111221-lisabonski-prociscena.pdf>, čl. 78 st. 1.

drugim relevantnim međunarodnim ugovorima. Sve relevantne direktive u području azila pozivaju se također na Konvenciju iz 1951. godine.

U Hrvatskoj je na snazi Zakon o azilu³⁸ koji je usvojen u srpnju 2007. (ZoA 2007) i stupio na snagu u siječnju 2008, a mijenjan i dopunjavan 2010. i 2013. radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU. Uz ZoA 2007, donijeti su i brojni podzakonski akti. ZoA 2007 daje sljedeću definiciju azila: „Azil je zaštita kojom se ostvaruje ustavna odredba o pružanju utočišta izbjeglici u Republici Hrvatskoj, na temelju odluke nadležnog tijela o ispunjavanju uvjeta iz članka 4. ovoga Zakona“³⁹.

Ministarstvo unutarnjih poslova, Odjel za azil kao ustrojstvena jedinica unutar Uprave za upravne i inspekcijske poslove je tijelo nadležno za odlučivanje o zahtjevima za azil u prvom stupnju. Protiv rješenja MUP-a može se pokrenuti upravni spor pred upravnim sudom, a tužba zadržava izvršenje rješenja osim kada se radi o ograničenju kretanja tražitelja azila te stranca koji je u postupku transfera sukladno Dublinskoj uredbi. Ovo pravilo ZoA sukladno je Zakonu o upravnim sporovima (ZUS)⁴⁰ prema kojem tužba nema odgodni učinak osim kad je to zakonom propisano, u ovom slučaju Zakonom o azilu. ZoA je *lex specialis* u odnosu na odredbe ZUS-a, kao i u odnosu na odredbe Zakona o općem upravnom postupku⁴¹.

Od 01. siječnja 2012. godine⁴² o tužbama protiv rješenja MUP-a o zahtjevu za azil rješavaju upravni sudovi u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu. Upravni sud RH nastavio je rad kao drugostupanjski Visoki upravni sud RH sa sjedištem u Zagrebu. S obzirom da se mjesna nadležnost suda određuje prema boravištu tužitelja odnosno tražitelja azila te da se oba prihvatilišta za tražitelje azila (Porin u Zagrebu i u Kutini) nalaze na području Upravnog suda u Zagrebu, taj sud zaprima najveći broj predmeta azila, pa je npr. 2013. godine zaprimio više od 95% svih tužbi⁴³ na rješenja MUP-a kao prvostupanjskog tijela.

Azilno zakonodavstvo koristi pojam «*azilant*» umjesto pojma «*izbjeglica*», ali je bitno da su pojam izbjeglica i azilant istovjetni jer je azilant izbjeglica koji ispunjava uvjete za azil⁴⁴. Termin azilant uveden je radi razlikovanja osoba koje su dobile izbjeglički status i zaštitu prema Konvenciji iz 1951. (prema ZoA 2007) u odnosu na izbjeglice iz Bosne i Hercegovine te s Kosova koji su u Hrvatskoj dobili privremenu zaštitu na grupnoj osnovi, odnosno *prima facie*, i to na temelju Uredbe o statusu prognanika i izbjeglica⁴⁵, a kasnije Zakona o statusu prognanika i izbjeglica⁴⁶. Zbog naglog dolaska velikog broja izbjeglica nije bilo moguće provesti postupak individualnog određivanja statusa izbjeglice što je inače pravilo. Stoga je Vlada RH primijenila grupno utvrđivanje izbjegličkog statusa, kojim se svaki član grupe *prima facie* tj. u nedostatku

³⁸ Zakon o azilu, NN 79/07, 88/10 i 143/13.

³⁹ Čl. 2 st. 1 al. 7 ZoA (bilj. 2).

⁴⁰ NN 20/10 i 143/12.

⁴¹ Zakon o općem upravnom postupku, NN 47/09.

⁴² Do 31. 03. 2012. žalbeni postupak za predmete azila pokrenute prije 01. 01. 2012. bilo je nadležno Povjerenstvo Vlade RH za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanta.

⁴³ Upravni sud u Zagrebu je 2013. zaprimio 102 tužbe, a 6 tužbi je bilo prenijeto iz 2012. Sud je odlučio o 97 tužbi: 91 je odbijena, u 5 predmeta je postupak obustavljen, a samo jedna tužba je usvojena i predmet je vraćen MUP-u (ovo su neslužbeni podaci koje je MUP iznio na sastanku s UNHCR-om – službena statistika US u Zagrebu nije dostupna na internetu).

⁴⁴ Čl. 2 st. 1 al. 4 ZoA (bilj. 2).

⁴⁵ Uredba o statusu prognanika i izbjeglica, NN 64/91.

⁴⁶ Zakon o statusu prognanika i izbjeglica, NN 96/93, 39/95, 29/99, 128/99 i 51A/13.

dokaza o suprotnom, smatra izbjeglicom. O njihovom statusu je od 1992. odlučivao Ured Vlade RH za prognanike, povratnike i izbjeglice, a sada Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje⁴⁷.

Strancima koji ne ispunjavaju uvjete za azil, ali bi se povratkom u zemlju porijekla suočili sa stvarnim rizikom trpljenja ozbiljne nepravde, kao što su, između ostalog, smrtna kazna ili mučenje, odobrit će se supsidijarna zaštita. Supsidijarnu zaštitu uvodi tek ZoA 2007, a temelj je EU Direktiva o kvalifikaciji od 2011. godine⁴⁸.

4. Integracija azilanata i osoba pod supsidijarnom zaštitom

Kako bi se osigurala integracija azilanata i osoba pod supsidijarnom zaštitom, jamči im se pravo na smještaj, rad, zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, besplatnu pravnu pomoć, socijalnu skrb, spajanje obitelji i održavanje jedinstva obitelji, slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece, te pomoć pri integraciji u društvo. Uz ZoA 2007, podzakonski akti resornih ministarstava razrađuju prava koja imaju osobe pod međunarodnom zaštitom. Svrha zajamčenih prava je što brže i lakše uključivanje azilanata u društvo, kako bi se mogli zaposliti i sami brinuti o sebi i/ili svojim obiteljima. Nezadovoljavajuća ekonomska situacija i visoka stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj dodatno otežavaju integraciju azilanata.

Osim nadležnih tijela koja su navedena u ZoA 2007, različite i konkretne oblike pomoći azilantima kao i tražiteljima azila, pružaju nevladine organizacije – Hrvatski Crveni križ⁴⁹, Centar za mirovne studije⁵⁰ i Hrvatski pravni centar⁵¹, koje su ujedno i dugogodišnji provedbeni partneri UNHCR-a i koje UNHCR djelomično ili u potpunosti financira. Aktivnosti ovih nevladinih organizacija dopunjuju, ali često i u potpunosti zamjenjuju aktivnosti i pomoć koju bi trebala pružiti nadležna državna tijela. Zašto je to iznimno važno?

Azilanti su stranci, osobe koje ne znaju jezik i ne poznaju kulturu zemlje u kojoj su dobili azil, a bili su proganjani ili trpjeli ozbiljnu nepravdu zbog čega su morali napustiti svoju zemlju, a često su sami i usamljeni jer su bez obitelji i prijatelja. Stoga smatram da je dodatna pomoć koju pružaju nevladine organizacije i njihovi volonteri još dragocjenija, počevši od informacija za snalaženje u svakodnevnom životu, besplatne pravne pomoći, pomoći djeci i odraslima u učenju, psihosocijalnoj pomoći, ostvarivanju raznih drugih prava i obilazak institucija pa sve do neformalnih druženja i organiziranja izleta, posjeta kulturnim događajima i slično. Sve ovo čini dio našeg svakodnevnog života i o tome ne razmišljamo, ali azilantima koji su u pravilu došli bez dokumenata i sredstava za život, to nisu sitnice već važan dio uključivanja u društvo, u život zajednice u kojoj se nalaze. Osim navedenih nevladinih organizacija, pomoć tražiteljima azila i azilantima pružaju i druge nevladine organizacije kao što je Isusovačka služba za izbjeglice i

⁴⁷ <http://www.duosz.hr>.

⁴⁸ Direktiva 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. 12. 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te za sadržaj odobrene zaštite, SL L 337, 20. 12. 2011.

⁴⁹ <http://www.hck.hr/hr/kategorija/kategorije-azil-i-migracije-65>.

⁵⁰ <http://www.cms.hr/azil>.

⁵¹ <http://www.hpc.hr/page.aspx?PageID=41>.

raseljene osobe Jugoistočne Europe⁵² te lokalne nevladine organizacije koje djeluju na području Kutine i Zagreba.

UNHCR je 2010. analizirao usklađenost prava koja imaju azilanti temeljem Konvencije iz 1951. godine s tadašnjim propisima Republike Hrvatske. Pokazalo se da tadašnji propisi nisu u potpunosti bili usklađeni s Konvencijom kao ni sa Zakonom o azilu. Obavljen je velik broj konzultacija s nadležnim ministarstvima te su zakonski i podzakonski akti izmijenjeni i dopunjeni.

Međutim, neki važni problemi i dalje nisu riješeni, a neophodni su za uspješnu integraciju azilanata: nije organiziran tečaj hrvatskog jezika; postupak priznavanja prijašnjih kvalifikacija još uvijek se ne provodi ili je provođenje otežano; nije riješeno stjecanje nekretnina; sklapanje braka nije bilo moguće u nedostatku isprava; zbog nepoznavanja hrvatskog jezika nema mogućnosti zapošljavanja, a bez zapošljavanja, nije moguće plaćati troškove stanovanja nakon što isteknu 2 godine od dana izvršnosti odluke kojom se odobrava azil, odnosno supsidijarna zaštita koje država financira iz proračuna. Sve to znatno otežava, odnosno onemogućuje integraciju azilanata u hrvatsko društvo. Pri tom treba imati na umu da integracijske mjere ne zahtijevaju velika financijska sredstva i da se radi o pravima za otprilike 70 do 80 osoba, uključujući i djecu, jer su ostali napustili Hrvatsku⁵³. Rijetki među njima našli su zaposlenje ili osigurali neki minimalni izvor prihoda samostalno ili u zajednici s hrvatskom državljanom/državljaninom.

Azilanti ne mogu sklopiti brak s hrvatskom državljanom/državljaninom jer nisu u mogućnosti priložiti dokaz da već nisu u braku⁵⁴, ali je novi Obiteljski zakon⁵⁵ riješio taj problem. Od 01. rujna 2014. izjava ovjerena kod javnog bilježnika zamijenit će ispravu iz zemlje porijekla odnosno državljanstva azilanta koju oni ne mogu pribaviti.

Iako azilant ima pravo na smještaj na trošak države do dvije godine, što je u načelu zadovoljavajući rok za većinu azilanata, za mnoge od njih to se ipak pokazalo nedostatnim jer u međuvremenu nisu naučili jezik niti pronašli zaposlenje, a socijalna pomoć nije dovoljna da u potpunosti pokrije troškove stanovanja.

Neki azilanti čekaju u prihvatilištu za tražitelje azila odgovarajući smještaj u državne stanove i nakon što su dobili status, pa se time rok od dvije godine skraćuje i otežava integracija. Otkako je Ministarstvo socijalne politike i mladih preuzelo obvezu osiguravanja stambenih jedinica za azilante, sve je manje takvih nepovoljnih situacija. Međutim, još uvijek ima slučajeva da azilant ostaje nekoliko mjeseci u prihvatilištu, čekajući useljenje u stan; često stan nije podoban za stanovanje bez uređenja, a ponekad se čeka da stan opreme minimalnim aparatima ili namještajem. Resorno ministarstvo mora uspostaviti bolju suradnju s Državnim uredom za upravljanje državnom imovinom⁵⁶ koji, između ostalog, daje na korištenje nekretnine tijelima

⁵² <http://www.jrs.hr/projekti.html>.

⁵³ Neslužbeni podaci Hrvatskog Crvenog križa (HCK) o azilantima i osobama koje su dobile supsidijarnu zaštitu: ukupno 113 osoba na popisu, od toga je 31 osoba napustila RH ili nisu prijavili sadašnje prebivalište. Na popisu su samo osobe koje su bile ili su još u kontaktu s HCK (podaci dostavljeni UNHCR-u 02. 07. 2014).

⁵⁴ Shodno tome, to je i zapreka valjanosti izvanbračne zajednice. U proteklih deset godina, nekoliko azilanata je namjeravalo sklopiti brak, a jedna obitelj ima i zajedničku djecu.

⁵⁵ Čl. 14 st. 2 i 3 Obiteljskog zakona, NN 75/14.

⁵⁶ <http://www.duudi.hr/o-drzavnom-uredu-za-upravljanje-drzavnom-imovinom/djelokrug/>.

državne uprave ili drugim tijelima korisnicima državnog proračuna na njihov obrazloženi zahtjev⁵⁷.

Učenje hrvatskog jezika provodilo se u Zagrebu, na Filozofskom fakultetu, u okviru Croaticuma – Centra za hrvatski kao drugi i strani jezik⁵⁸ gdje stranci uče hrvatski jezik. Međutim, već više od dvije i pol godine resorno ministarstvo ne financira tečaj hrvatskog jezika za azilante. To je najveći problem u integraciji jer je to ujedno i prvi korak u uključivanju u društvo bilo kojeg stranca i u bilo kojoj situaciji. Na ovaj problem upozoravaju spomenute nevladine organizacije kao i UNHCR, ali do danas problem nije riješen.

Iako azilanti sukladno važećim propisima imaju jednak pristup tržištu rada kao i hrvatski državljani, to u praksi nije slučaj. Prepreka zapošljavanju, osim nepoznavanja ili nedostatnog poznavanja hrvatskog jezika, je i postupak priznavanja prijašnjih kvalifikacija. Najveći broj azilanata ne posjeduje dokaze o prijašnjim kvalifikacijama ili stečene kvalifikacije ne odgovaraju onima u Hrvatskoj (npr. gimnazijsko obrazovanje u nekim državama traje tri godine dok je ono u RH četiri, strukovno obrazovanje je potpuno drugačije organizirano nego u Hrvatskoj). Stoga im se u radne knjižice ne upisuje nikakav stupanj obrazovanja pa čak niti osnovnoškolsko, što ih onemogućava da se prekvalificiraju ili dokvalificiraju kroz programe dostupne kroz Hrvatski zavod za zapošljavanje (uz nedostatno poznavanje jezika da bi takav tečaj mogli uopće pratiti i uspješno završiti). Iako izmjene i dopune Zakona o azilu iz 2013. u članku 45 stavku 4 i 5 omogućavaju provođenje procjene ranije stečenih kompetencija te propisuju da se takva procjena ne može temeljiti isključivo na službenim dokumentima, ona se u praksi još ne provodi.

Azilanti imaju pravo stjecati nekretnine u Hrvatskoj, načelno pod istim uvjetima kao državljani trećih država. S obzirom da država nakon dvije godine prestaje plaćati smještaj azilantima, može se očekivati da će se neki od njih, ako se u međuvremenu zaposle, odlučiti na kupnju nekog manjeg stana ili kuće. Dosada je samo jedan azilant zatražio (i dobio) stambeni kredit za stan (zaposlen je, prijavljen). Međutim, nadležna tijela onemogućila su upis vlasništva/hipoteke u zemljišne knjige⁵⁹, zahtijevajući primjenu načela reciprociteta s državom njegovog porijekla. Takvo postupanje protivno je Konvenciji iz 1951. Naime, reciprocitet koji se zahtijeva za državljane trećih država nije potreban kada se radi o pravima azilanata, jer članak 7 stavak 2 Konvencije iz 1951. godine navodi da će nakon tri godine boravka svi azilanti biti izuzeti od primjene načela reciprociteta na teritoriju države potpisnice. Ovaj izuzetak od reciprociteta vrijedi dakle i za stjecanje nekretnina i slijedom toga upis u zemljišne knjige⁶⁰.

Mišljenja sam da bi u Zakon o međunarodnoj zaštiti koji će zamijeniti odredbe važećeg ZoA i čije usvajanje se planira 2015. godine, trebalo unijeti odredbu o načelu reciprociteta odnosno izuzetka od reciprociteta⁶¹ za azilante iz Konvencije iz 1951. Time bi se osiguralo da sva

⁵⁷ Čl. 59 st. 1 Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske, NN 94/13.

⁵⁸ http://croaticum.ffzg.unizg.hr/?page_id=849.

⁵⁹ Radi se o nepravomoćnom predmetu (stanje u zemljišnim knjigama na dan 01. 07. 2014).

⁶⁰ Nažalost, azilantu iz Afganistana nije bilo omogućeno da se upiše kao vlasnik stana (56,13 m² za 6 članova obitelji), jer nadležna tijela nisu primijenila Konvenciju iz 1951, iako je vlasnik stana tj. azilant dostavio potvrdu Policijske uprave zagrebačke da tri godine (čak i duže) ima zakoniti boravak na teritoriju RH i unatoč odredbi čl. 141 Ustava RH o međunarodnim ugovorima koji čine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona.

⁶¹ Konvencija iz 1951, čl. 7 t. 2.

nadležna tijela državne uprave i pravosuđa efikasno i bez odlaganja riješe različite zahtjeve koje im podnose stranci u statusu azilanta.

5. Zaključak

UNHCR je 20. 06. 2014, na Svjetski dan izbjeglica, objavio podatak da je broj izbjeglica, tražitelja azila i interno raseljenih osoba u svijetu, prvi put nakon Drugog svjetskog rata, premašio brojku od 50 milijuna ljudi⁶². U takvim okolnostima, u kojima sve više ljudi treba međunarodnu zaštitu, a države uzajamnu solidarnost u pružanju pomoći izbjeglicama⁶³, Hrvatska također daje svoj doprinos.

Praćenjem aktivnosti Vlade RH u posljednjih deset i više godina mogu su uočiti velike promjene i napredak. Izgrađen je azilni sustav i konstantno se usklađuje s pravnom stečevinom EU. Značajno su pojačani kapaciteti Odjela za azil MUP-a kao i Ravnateljstva policije te se provodi stalna edukacija službenika. Ministarstvo socijalne politike i mladih kao i ostala resorna ministarstva počela su prilagođavati svoje programe i rad tražiteljima azila i azilantima, iako to još nije dovoljno.

Još 1993. godine UNHCR je organizirao prvi seminar o zaštiti izbjeglica⁶⁴, u vrijeme kada su se samo Ministarstvo unutarnjih poslova, nekoliko već spomenutih nevladinih organizacija i UNHCR „bavili“ tražiteljima azila i azilantima. Međutim, u posljednjih deset godina vidljiv je pojačan interes za rješavanje problema tražitelja azila i azilanata⁶⁵. Temeljem svega navedenog smatram da RH danas ima učinkovit sustav azila, usklađen u potpunosti s Konvencijom iz 1951. godine te u najvećem dijelu usklađen sa zajedničkim europskim sustavom azila⁶⁶.

Međutim, iako je Hrvatska i dalje zemlja tranzita za većinu azilanata, zbog razloga već ranije iznesenih, ipak statistički podaci o (malom) broju osoba koje su u razdoblju od 10 godina dobile međunarodnu zaštitu u RH otvaraju prostor za sumnju da i neadekvatne mjere integracije utječu na trend dobrovoljnog napuštanja RH tih osoba.

Vlada RH objavila je u siječnju 2014. Izvješće⁶⁷ o radu Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo za 2013. godinu u kojem, između ostalog, na stranici 2 navodi sljedeće: “Jedan od najvećih izazova utvrđenih u sustavu migracija predstavlja integracija

⁶² http://unhcr.hr/2012-12-20-09-46-40/statistics/165-unhcr/news-and-views/news/225-global-forced-displacement-tops-50-million-for-first-time-since-world-war-ii#_cro, više informacija na engleskom na <http://www.unhcr.org/5329b15a9.html>.

⁶³ Izraz „dijeljenje tereta“ (*burden sharing*) smatram neprimjerenim u kontekstu ljudskih prava i stoga koristim izraz „uzajamna solidarnost u pružanju pomoći“.

⁶⁴ Seminar je održan u Zagrebu, 20. 04. 1993. i tada je UNHCR prvi put preveo Konvenciju iz 1951. i Priručnik o postupku i uvjetima za utvrđivanje statusa izbjeglica (izdanje Ženeva, 1988).

⁶⁵ Osim nadležnih tijela državne uprave, Ured pučke pravobraniteljice, Pravobraniteljice za djecu, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, iskazuju interes za zaštitu t/a i azilanata. Važan doprinos u tome daje akademska zajednica, prije svega Pravni fakultet uključujući Pravnu kliniku Pravnog fakulteta u Zagrebu te Fakultet političkih znanosti u Zagrebu. Pored toga, Institut za migracije i narodnosti, Institut za razvoj i međunarodne odnose, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Grad Zagreb i druga tijela državne uprave, ali i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uključuju se u rješavanje problema azilanata. Posebno velik doprinos daju organizacije civilnog društva.

⁶⁶ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/ceas-fact-sheets/ceas_factsheet_hr.pdf.

⁶⁷ <http://www.uljppnm.vlada.hr/images/izvjesce%20o%20radu%20stalnog%20povjerenstva%20-%202013.pdf>.

stranaca u hrvatsko društvo⁶⁸.” Izvještaj dalje navodi da je poseban naglasak u integraciji stranaca stavljen na “ranjive skupine stranaca poput tražitelja azila, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom.” To su, dakle, polazne teze u dokumentu, i u vezi toga nema razmimoilaženja između Vlade RH, nevladinih organizacija i UNHCR.

Nažalost, dosad poduzete integracijske mjere i aktivnosti ne odgovaraju u potpunosti važnosti koja se u dokumentima Vlade RH pridaje tom problemu. U praksi su prisutni problem koji otežavaju odnosno onemogućavaju integraciju azilanata u društvo. Najveći problem u integraciji azilanata je nemogućnost učenja hrvatskog jezika. Jezična barijera je, prije svega, prepreka za dostojanstven život, a umjesto ekonomske nezavisnosti i samoodrživosti, azilanti će i dalje biti korisnici socijalne skrbi⁶⁹. Stoga je potrebno da se odmah, na početku nove školske i akademske godine, organizira učenje hrvatskog jezika u Zagrebu i ostalim većim mjestima u kojima žive azilanti.

Što je obilježilo prvu godinu članstva RH u EU u području zaštite izbjeglica? Umjesto velikog porasta broja tražitelja azila, kao što su mediji najavljivali, znatno manji broj stranaca zatražio je azil u RH nego prethodnih godina. Nasuprot tome, u ostalim zemljama EU porastao je broj tražitelja azila. Za većinu tražitelja azila i azilanata RH je i dalje zemlja tranzita, a ne zemlja u kojoj bi zatražili međunarodnu zaštitu odnosno azil.

U prvoj godini članstva u EU, smještajni kapaciteti prihvatilišta za tražitelje azila povećani su tako da mogu prihvatiti 700 osoba. Prema mišljenju UNHCR-a to je zadovoljavajuće za prihvati i smještaj t/a prema situaciji/trendu dolaska i napuštanja RH u 2013. i 2014. godini. Međutim, u slučaju naglog priljeva velikog broja t/a odnosno azilanata, trebalo bi osigurati dodatne kapacitete. Prema mojim saznanjima, takav smještaj nije osiguran⁷⁰.

Iako je status azilanta po prirodi stvar privremenog karaktera, prošlost je pokazala da izbjegličke krize traju dugo i da se mnogi ne mogu vratiti u svoje države. Stoga bi i Vlada RH, kroz izmjene Zakona o hrvatskom državljanstvu⁷¹, trebala azilantima omogućiti primitak u hrvatsko državljanstvo pod olakšavajućim pretpostavkama nakon 5 godina neprekinutog boravka na teritoriju RH, a što je i preporuka državama iz članka 34 Konvencije iz 1951. Od 01. siječnja 2012. pooštreni su uvjeti za stjecanje hrvatskog državljanstva prirođenjem ili naturalizacijom pa je sada potrebno da stranac živi u RH s prijavljenim boravkom 8 godina⁷² neprekidno do podnošenja zahtjeva i da ima odobren status stranca na stalnom boravku.

Uz daljnje usklađivanje propisa (ali i prakse) s pravnom stečevinom EU i ostvarivanje jedinstvenog europskog sustava azila, važna je kontinuirana edukacija svih su dionika uključenih u prihvati tražitelja azila, odlučivanje o zahtjevima za azil i za integraciju azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. Edukacija, informiranje i senzibiliziranje dionika, medija i šire javnosti,

⁶⁸ S. 2 odlomak 4.

⁶⁹ http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_157_3289.html. Čl. 21 Zakona o socijalnoj skrbi, NN 157/13.

⁷⁰ MUP je 2011. i 2012. t/a privremeno smjestio u Valbandon kraj Pule, inače centar za edukaciju službenika MUP-a i odmaralište. Takav smještaj, izolirano od naselja, bez pratećih službi, nije, po mom mišljenju, primjeren za smještaj osoba koje traže zaštitu, bježe od proganjanja, velikih kršenja ljudskih prava, te su najčešće ranjiva skupina stanovništva.

⁷¹ NN 53/91, 70/91, 28/92, 4/94 i 130/11.

⁷² Prije siječnja 2012. uvjet je bio, između ostalog, 5 godina neprekinutog boravka.

olakšat će ostvarivanje prava azilantima i ubrzati njihovu integraciju. Sve te aktivnosti dodatno doprinose suzbijanju i sprečavanju diskriminacije.

Doprinos organizacija civilnog društva u razvoju sustava azila i zaštiti azilanata poznat je samo užem krugu dionika i javnosti. Na temelju mog dugogodišnjeg i neposrednog iskustva u radu s organizacijama civilnog društva, smatram da bi resorna ministarstva trebala dio poslova iz svog djelokruga rada prenijeti na nevladine organizacije i financirati te aktivnosti. Kao primjer dobre prakse ističem MUP koji financira nekoliko radnika Hrvatskog Crvenog križa u prihvatilištu u Zagrebu i Kutini. Takva praksa pokazala se dobrim rješenjem za MUP, HCK i prije svega, za korisnike te pomoći, tražitelje azila i azilante.

Uz daljnje nužne izmjene propisa⁷³ i fleksibilniju primjenu međunarodnih ugovora, potrebna je učinkovitija primjena tih propisa u praksi. Time bi se osigurala potpuna uključenost azilanata u društvo kao naših punopravnih sugrađana i građana Republike Hrvatske.

Summary

July 1st 2014 marks the first anniversary of Croatia's accession to the EU but also ten years as of the entry into force of the first Croatian Asylum Act (Official Gazette of the Republic of Croatia, no. 103/2003). Against this background, the article will try to examine some of the most important changes in the area of asylum law and practice that took place in Croatia in the past year. The article also covers relevant data on cases of practical application of the asylum legislation in Croatia in the preceding year. The article will argue that even though significant progress in refugee protection standards has been accomplished by adoption of relevant legislation, and while Croatian legislation is fully aligned with the relevant European and international legislation, there is still work to be done, primarily concerning the integration of refugees in Croatian society

⁷³ Obveza usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU nastavlja se i nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, te Vlada planira 2015. donošenje Zakona o međunarodnoj zaštiti, koji će zamijeniti ZoA i cjelovito urediti prava i obveze svih osoba koje imaju pravo na međunarodnu zaštitu temeljem Konvencije iz 1951. i pravne stečevine EU u području azila.